

Голас Рагзімы

ВЫДАННЕ БЕЛАРУСКАГА
ТАВАРЫСТВА
ПА КУЛЬТУРНЫХ СУВ'ЯЗЯХ
З СУАЧЫННІКАМІ
ЗА РУБЛЯЖОМ

№ 43 (898) Кастрычнік 1965 г.
Год выдання 10-ы
Цана 2 кап.

НА ТЭМЫ ДНЯ

ДЗВЕ ПАЗІЦЫІ

У палацы Арганізацыі Аб'яднаных Нацый ужо больш трох тыдняў засядае XX сесія Генеральнай Асамблеі ААН. Сесія сабралася ў даволі складанай міжнароднай абстаноўцы. ЗША вядуць брудную вайну ў В'етнаме, амерыканскія салдаты яшчэ не пакінулі Дамініканскую Рэспубліку, да гэтага часу неспакойна на граніцы Індыі з Пакістанам. А нядаўна палата прадстаўнікоў кангрэсу ЗША прыняла рэзалюцыю, якая ўзаконьвае любое ўзброенае ўмяшанне ЗША ў справы суверэнных лацінаамерыканскіх краін.

Усё гэта ўскладае на ААН вялікую адказнасць. Калі ААН хоча заслужыць давер'е народаў, яна павінна вырашыць такія важнейшыя праблемы, як раззбраенне, ліквідацыя рэшткаў каланіялізму, знішчэнне расавую сегрэгацыю. Іменна да гэтага і накіраваны намаганні сацыялістычных краін і многіх развіваючыхся дзяржаў.

Верная сваёй мірнай палітыцы, савецкая дэлегацыя рашуча патрабавала спынення амерыканскай агрэсіі ў Індакітаі. Ад імя Савецкага ўрада Міністр замежных спраў СССР А. Грамыка ўнёс таксама на разгляд сесіі пытанні аб недапушчальнасці ўмяшання ва ўнутраныя справы дзяржаў і аб нераспаўсюджванні ядзернай зброі. Усе гэтыя пытанні ўключаны ў павестку дня.

Выступаючы ў агульнай дыскусіі, многія дэлегаты, у прыватнасці прадстаўнікі Чылі, Эквадора, Чэхаславакіі, Малі, Ганы, Мексікі, Уругвая, гарача падтрымалі разумныя і своєчасныя прапановы Савецкага ўрада. Праблема ліквідацыі каланіялізму знайшла гарачую падтрымку з боку Замбіі, Дагамеі, Лівана, Ганы, Сенегала і раду іншых краін, не гаворачы ўжо аб сацыялістычных дзяржавах.

Іншыя мэты паставілі перад сабой імперыялістычныя дзяржавы, спрабуючы звесці ААН з правільнага шляху, наваздаць свае думкі, з якімі не згодна большасць членаў ААН. Асабліва здзівіла членаў дэлегацыі выступленне кіраўніка амерыканскай дэлегацыі, прамова якога, па выказванні карэспандэнта французскай газеты «Монд», вылучаецца «адсутнасцю ўсялякага рэалізму». Ён гаворыў аб неабходнасці ўстанавіць «панаванне закона» ў адносінах паміж краінамі, гэта ў той час, калі амерыканскія самалёты працягваюць бамбіць В'етнам. Не дзіва, што толькі некаторыя дэлегаты—з Бразіліі, Парагвая, Філіпінаў, Аргенціны і, зразумела, расісты Паўднёва-Афрыканскай Рэспублікі—рызыкнুলі апраўдваць брудную вайну ЗША.

Агульная дыскусія на Іст-Рывер працягваецца. Яна паказвае, што пераважная большасць краін кроўна зацікаўлена ў захаванні міру на зямлі, асуджае агрэсію ЗША, усё больш настойліва патрабуе, каб ААН стала дзейным інструментам міру і парадку на нашай планеце.

У некалькі радкоў

НАЦЫЯНАЛЬНАЕ кіраўніцтва Адзінай партыі сацыялістычнай рэвалюцыі Кубы прыняло рашэнне аб стварэнні Цэнтральнага камітэта партыі, Палітычнага бюро, Санратарыята і камісіі ЦК. Цэнтральны камітэт Адзінай партыі сацыялістычнай рэвалюцыі Кубы на сваім першым пасяджэнні прыняў рашэнне аб перайменаванні партыі ў Камуністычную партыю Кубы.

ЗА ПЕРШУЮ палову 1965 года амерыканская авіяцыя зрабіла ў лаоскай правінцыі Сан-Неа 876 бамбардзіровак вёсак, школ, шпіталаў. Патрыятычныя сілы Лаоса ў гэтай правінцыі збілі з жніўня 1964 года 72 амерыканскія самалёты.

ЗГОДНА з данымі, зафіксаванымі ў спецыяльным дакладзе ФБР, колькасць злачыстваў у ЗША значна ўзрасла. З 1958 года, як прызнаў дырэктар ФБР Э. Гувер, колькасць цяжкіх злачыстваў павялічылася ў пяць разоў у параўнанні з ростам насельніцтва. Асноўная прычына гэтаму, як сцвярджае часопіс «Ньюсуік», — беднасць значнай часткі насельніцтва. Яе сувязь са злачынасцю ў амерыканскім грамадстве сярэдзіны нашага стагоддзя несумненна.

КОЖНЫЯ дзесьць мінут у Савецкім Саюзе ўводзіцца ў строй адно буйное прадпрыемства.

ДРУКУЕЦЦА Ё МІНСКУ...

— Няўжо гэта на месцы старой Камароўкі такая цудоўная плошча? — часта здзіўляюцца нашы землякі-турысты, праязджаючы па новаму Мінску.

Плошча імя Якуба Коласа стала адной з прыгажэйшых у нашай сталіцы. У цэнтры яе раскінуўся зялёны бульвар, замест пахілых хацінак—гмахі шматпавярховых жылых дамоў, інстытут фізічнай культуры, філармонія, цэнтральны універмаг «Мінск». Тут жа, на плошчы, узвышаецца вялізны будынак Мінскага паліграфічнага камбіната, што, як і плошча, носіць імя беларускага паэта Якуба Коласа.

Камбінат імя Якуба Коласа—адно з буйнейшых паліграфічных прадпрыемстваў нашай краіны. Тут штогод друкуецца больш дваццаці мільёнаў экзэмпляраў кніг. Гэта шматтомныя і аднатомныя выданні класікаў, творы сучасных рускіх, беларускіх пісьменнікаў і пісьменнікаў іншых народаў Савецкага Саюза, лепшыя творы зарубежнай літаратуры.

На камбінате друкуюцца кнігі, брашуры, праспекты, каталогі мінскіх выдавецтваў «Беларусь», «Полымя», «Народная асвета», «Вышэйшая школа». Заказчыкамі Мінскага паліграфічнага камбіната з'яўляюцца таксама выдавецтвы «Мастацкая літаратура», «Дзіцячая літаратура», «Асвета», выдавецтва «Малютка», якія знаходзяцца ў Маскве.

Беларуская літаратура, падручнікі на беларускай мове займаюць значнае месца ў прадукцыі камбіната. Штогод падручнікі для беларускіх школьнікаў выдаюцца і

перавыдаюцца тыражом больш ста тысяч экзэмпляраў. А попыт на новы раман Івана Шамякіна «Сэрца на далоні» быў такі вялікі, што за год яго давялося друкаваць двойчы. І ўсе дзвесце пяцьдзесят тысяч экзэмпляраў рамана разыйшліся. Усяго за год на камбінате друкуецца больш чым трыста назваў новых беларускіх кніг.

У нашай краіне любяць кнігі. Чалавека з кніжкай у руках можна ўбачыць у трамваі, тралейбусе, аўтобусе, проста на вуліцы або ў скверы. Відзіць, таму асаблівым попытам карыстаюцца кнігі малых памераў, якія свабодна змяшчаюцца ў кішэні. Для выпуску такіх кніжмалютак на камбінате створаны спецыяльныя цэх малафарматных выданняў. Яго апошняя прадукцыя—прыгожыя, з густам аформленыя «Жменя сонечных праменьняў» Янкі Брыля, «Браты па зброі» І. Ветрава, «Міг бліскавіцы» В. Адамчыка, «Ветрык, вей!» Яна Райніса, выбраныя творы П. Броўкі, А. Астрэйкі і іншых беларускіх паэтаў.

Кніжкі, выдадзеныя ў Мінску, можна сустрэць у любым кутку Савецкага Саюза. Па падручніках, надрукаваных на камбінате імя Якуба Коласа, вучыцца маленькія дзеці і казах, рускі і беларус, грузін і узбек. Кнігі ідуць за рубаж у краіны народнай дэмакратыі і ў капіталістычныя краіны.

Д. ЧАРКАСАВА.

НА ЗДЫМКУ: лепшая лінатыпістка Мінскага паліграфічнага камбіната імя Якуба Коласа Аня Радавольская. Фота Ул. КРУКА.

ПЛЕНУМ ЦК КПБ

12 кастрычніка ў Мінску адбыўся пленум Цэнтральнага Камітэта Камуністычнай партыі Беларусі.

МІНСК

Група дзячоў культуры Германскай Дэмакратычнай Рэспублікі знаёміцца з Мінскам.

НАВАПОЛАЦК

Працаўнікі ўпраўлення «Нафтазаводмантаж» на два з лішнім месяцы раней тэрміну закончылі мантаж устаноўкі «Драчыцкі дызельнага паліва».

БЯЛЫНІЧЫ

У Круглым здадзён у эксплуатацыю двухпаварховы будынак сельскай бальніцы.

КАПІЛЬ

Хлебарабы сельгасарцелі «Семежава» што-месяц атрымліваюць па 2 рублі на працадзень.

ШКЛОУ

Пры раённай бальніцы працуюць двухгадоваыя курсы медыцынскіх сясцёр.

ГРОДНА

У педагагічным інстытуце імя Я. Купалы адбыліся цікавыя творчыя сустрэчы з беларускімі пісьменнікамі на чале з П. Броўкам і вядомым палярным лётчыкам, Героем Савецкага Саюза М. Вадапанявым.

ВІЦЕБСК

Першую партыю высокапрадукцыйных аграгатаў для металургічнай прамысловасці выпу-

сціла Віцебскае станкабудаўнічае аб'яднанне. Яны праводзяць шліфоўку дроту ў бунтах вагой да 100 кілаграмаў.

Роля рабочага зводзіцца да закладкі дроту. Адзін станочнік можа абслугоўваць некалькі такіх механізмаў.

КАРЭЛІЧЫ

Цудоўны палац культуры пабудаваны ў калгасе «Зарэ» Карэліцкага раёна.

У саўгасе «Вялікае Салжыкава» здадзён у эксплуатацыю будынак сельскага дома культуры.

БРЯЗЬІНА

На цэнтральнай сядзібе саўгаса «Камунар», дзе рамантуюцца трактары і аўтамашыны, выраб будынак новай тыпавай майстэрні.

НЯСВІЖ

У Клецькай музычнай школе працуюць 6 класаў: баяна, акардэона, скрыпкі, фартэпіяна, трубы і кларнета.

МАЛАДЗЕЧНА

Маладзечанскія станкабудаўнікі датармінавалі адправілі заказчыкам 5 ультрагрукавых паўаўтаматаў.

Цяпер калектыві Маладзечанскага станкабудаўнічага заводу асвоіў і выпускае каля 15 мадэляў спецыяльных станкоў.

Паведамленне Т А С С

АБ ЗАВЯРШЭННІ ПАЛЁТУ СТАНЦЫ «МЕСЯЦ-7»

У адпаведнасці з праграмай даследаванняў касмічнай прасторы і планет Сонечнай сістэмы 4 кастрычніка 1965 года ў Савецкім Саюзе ажыццэўлен запуск касмічнай ракеты ў бок Мясца.

На борце касмічнай ракеты ўстаноўлена аўтаматычная станцыя «Месці-7» вагой 1506 кілаграмаў, абсталяваная вымяральной апаратурай для правядзення навуковых даследаванняў.

Запуск праведзён з дапамогай шматступенчатай ракеты. Апошняя ступень ракеты папярэдне была выведзена на прамянавую арбіту штучнага спадарожніка Зямлі, а затым па зададзенай праграме вывела аўтаматычную станцыю на траекторыю руху ў бок Мясца.

Аўтаматычная станцыя «Месці-7» дасягнула паверхні Мясца 8 кастрычніка ў 1 гадзіну 08 мінут 24 секунды мажскаўснага часу ў раёне афіяна Бур на захад ад кратара Кеплер.

Пасля карэцый, праведзеных 5 кастрычніка, пры падлёце да Мясца была выканана большасць аперацый, неабходных для ажыццэўлення вялікай пасадкі на яго паверхню.

Некаторыя аперацыі не былі выкананы ў адпаведнасці з праграмай і патрабуюць дадатковай адпрацоўкі.

У працэсе палёту станцыя «Месці-7» атрымала вялікі практычны матэрыял для далейшых работ.

стапа ў Празе і Вроцлаве Эрнст Герке да гэтага часу спакойна жыве ў ФРГ. Да апошняга часу Герке працаваў юрыстам у Бетэлі (паблізу Білефельда), і толькі зусім нядаўна пачалося расследаванне яго нацыскага мінулага.

РыМ. Вялікай перамогай савецкіх музыкантаў скончыўся ў Генуі міжнародны конкурс скрыпачоў імя Нікола Паганіні.

Токію. Жыхары японскага гарадка Гатэмба, паблізу якога амерыканскія войскі праводзяць стрэльбы ракетамі «Літа-Джон».

Заходні Берлін. Каля тысячы заходнеберлінскіх грамадзян сардэчна віталі савецкіх касманаўтаў Паўла Бяляева і Аляксея Ляонава.

Лондан. Англійская фірма, якая будзе атамныя сховішчы, кожныя коштам у 1200 фунтаў стэрлінгаў, завяла аб сваёй «добраахотнай ліквідацыі».

Бон. Грамадскія Заходняй Германіі стала вядома, што былі начальнік ге-

мільярда семсот мільянонаў рублёў — к аўтамабілям.

Вопрос: Что уже сделано промышленностью для оснащения колхозов и совхозов новой техникой?

Ответ: Поток новой техники в село заметно увеличился. Выросло производство широкозахватных жаток.

Вопрос: Как обстоит дело с выпуском грузовых автомобилей для колхозов и совхозов?

Ответ: Конструкторские бюро разрабатывают сейчас модели автомашин повышенной грузоподъемности и проходимости.

Вопрос: Что делается для улучшения технического ухода за машинами?

Ответ: Мы стараемся всемерно помогать колхозам и совхозам в создании на полевых станах хороших пунктов технического обслуживания машин.

Вопрос: Как обстоит дело с выпуском специальных агрегатов для технического ухода за машинами в борозде, запорочные автомобили и тележки.

Только в нынешнем году их будет продано четыре тысячи двести.

За два-три года будет полностью обеспечен средствами технического обслуживания машинно-тракторный парк колхозов и совхозов страны.

Вопрос: Решениями мартовского Пленума ЦК КПСС предусматривается в ближайшие годы создать в колхозах и совхозах СССР мощную материально-техническую базу.

Ответ: Да, за предстоящее пятилетие колхозам и совхозам будет продано миллион семьсот девяносто тысяч тракторов — на 64 процента больше, чем в предыдущем пятилетии.

Вопрос: Решениями мартовского Пленума ЦК КПСС предусматривается в ближайшие годы создать в колхозах и совхозах СССР мощную материально-техническую базу.

НАШЫ КАРЭСПАНДЭНТЫ ПАВЕДАМЛЯЮЦЬ

Студэнты першага курса Віцебскага ветэрынарнага інстытута на занятках у лабараторыі ветсанэкспэртэзы.

ІЛЬГОТЫ ЗАВОЧНИКАМ

Калі ў настаўніка Цырынскай сярэдняй школы Іосіфа Бабровіча запыталі, колькі дзён у годзе ён быў свабодны ад працы ў школе, ён адказаў:

— Каля 100 дзён. Гэта не лічачы выхадных дзён і свят. Справа ў тым, што я студэнт-завочнік.

Іосіф Бабровіч не выключыў. У другога настаўніка Мікалая Кулака ў гэтым годзе будзе яшчэ большы — амаль паўгода.

Спаўняючы дзяржаўнай добрай ўмовай для тых, хто хоча атрымаць адукацыю без адрыву ад вытворчасці, дзяржаваць многім вучыцца завочна.

Фота А. Перахода.

П. САУЧАНКА.

У ВЁСКАХ ГРОДЗЕНШЧЫНЫ

Міхалішкі — вялікае сяло Астравешкага раёна, якіх няма ў нашай рэспубліцы.

Будаўнікі рыхтуюць падарунак юным жыхарам саўгаса — дзіцячы сад-яслі. Заканчваецца ўзвядзенне новага двухпавярховага жыллага дома.

Адначасова з жыллёвым будаўніцтвам рабочыя Дзяржжынка і Уздзенскага міжкалгасбуда ўводзяць у строй новыя жылвагадоўчыя памяшканні ў калгасах «Інтэрнацыянал», «Непераможны сцяг», «Беларусь», «Звязда», «Зарэчча».

У гэтым годзе калгасы раёна выдаткавалі на капітальныя будаўніцтвы ў два разы і на электрыфікацыю — у 1,6 раза больш сродкаў, чым у мінулым годзе.

Д. ЗІНГЕР.

АДСТУПАЮЦЬ ПУСТЭЧЫ

Яшчэ зусім нядаўна ў гэтым месцы была пустэча. А зараз у новым 16-кватэрным доме справілі навасельце сем'і рабочых саўгаса «Камсамолёц».

Адначасова з жыллёвым будаўніцтвам рабочыя Дзяржжынка і Уздзенскага міжкалгасбуда ўводзяць у строй новыя жылвагадоўчыя памяшканні ў калгасах «Інтэрнацыянал», «Непераможны сцяг», «Беларусь», «Звязда», «Зарэчча».

У гэтым годзе калгасы раёна выдаткавалі на капітальныя будаўніцтвы ў два разы і на электрыфікацыю — у 1,6 раза больш сродкаў, чым у мінулым годзе.

Д. ЗІНГЕР.

У здраўніцах Крыма, Каўказа, Рыжскага ўзмор'я па бясплатных пудэўках пабывалі калгаснікі сельгасарцелі імя Калініна Крупскага раёна.

Калектыву прадпрыемства гасцінца сустрэў новае папаўненне рабочага класа.

В. КАЗЫРЬЦКІ.

БЯСПЛАТНА

У здраўніцах Крыма, Каўказа, Рыжскага ўзмор'я па бясплатных пудэўках пабывалі калгаснікі сельгасарцелі імя Калініна Крупскага раёна.

Калектыву прадпрыемства гасцінца сустрэў новае папаўненне рабочага класа.

В. КАЗЫРЬЦКІ.

ПОШТА АДНОЙ ВЁСКИ

Баравое — звычайны населены пункт, якіх многа ў Дзяржжынскім раёне. Тут ёсць клуб, бібліятэка, аддзяленне сувязі.

Ул. КУКСО.

ВЕЧАР ПЕРШАЙ ВЫПЛАТЫ

У гэтым годзе вялікая група выпускнікоў сярэдніх школ горада пайшла працаваць на Добрушскі цэлюлозна-папяровы камбінат «Герой працы».

Калектыву прадпрыемства гасцінца сустрэў новае папаўненне рабочага класа.

В. КАЗЫРЬЦКІ.

Ул. КУКСО.

Днямі ў палацы культуры камбіната адбыўся вечар першай выплаты заробатнай платы маладым рабочым.

Пад тукі духавога аркестра на сцэну палаца запрасілі маладых рабочых. Іх віталі старшыня фабкома Іван Шапавалаў, дырэктар камбіната Васіль Саліта, пенсіянер Захар Фрадоў і іншыя.

Пасля ўрачыстай часткі касір прапаві моладзь атрымала зарплату. Першую палучку атрымала 19 чалавек.

г. Добруш.

ПЕСНЯ НИКОЛИ НЕ СТАРЭЕ

Мелодыя мэцэла, шырылася, і здавалася, яе ўжо не можа ўмясціць вялікая зала калгаснага клуба.

Гэтай песні столькі ж год, колькі юравіцкаму хору. Яна нарадзілася тут, не раз гучала са сцэны Мінска, яе слухалі масквіны.

Трыццаць гадоў назад пад разгалістымі ясакарамі і клёнамі ўпершыню сабраліся яскавыя хлопцы і дзяўчаты і вырашылі стварыць свой хор.

Да юбілею хор падрыхтаваў вялікую праграму. З глыбокім лірызмам выконваюцца песня беларускага кампазітара Шыдоўскага «Сонца зашло за цёмныя лясы».

Да юбілею хор падрыхтаваў вялікую праграму. З глыбокім лірызмам выконваюцца песня беларускага кампазітара Шыдоўскага «Сонца зашло за цёмныя лясы».

На здымку: група ўдзельнікаў Юравіцкага хору.

Фота А. Камарова.

«ДРУКЕЦЦА У МІНСКУ...» Імя Якуба Коласа носіць самае крупное поліграфічнае прадпрыемства рэспублікі.

«Друкецтва» ў Мінску — гэта не толькі ідэальнае выданне, але і старыя рабочыя.

Многім вясен отшумело с той поры, как покинул отчий дом Василий Бруй. Все эти долгие годы, прожитые в Канаде, мечтал он увидеть Денисовича, своих сестер.

В редакцию пришло письмо из Англии. «Книги, которые вы мне прислажете, — говорит в нем, — я роздал приятелям и даже неприятелям.

В отношении некоторых из них у меня аналогичное мнение. Ждем ответа на наши вопросы. М. Середя. В статье «МЫ ЛИЧЫМ ТАКИ» (5 стр.) редакция еще раз излагает свою точку зрения.

Симону Будному — известному белорусскому просветителю-гуманисту XVI века — посвящена статья «ФИЛОСАФ, АСВЕТНИК, ГИМАНИСТ» (6 стр.).

Вопрос: Решениями мартовского Пленума ЦК КПСС предусматривается в ближайшие годы создать в колхозах и совхозах СССР мощную материально-техническую базу.

СЕЛУ—МИЛЛИОНЫ МАШИН

Подходит к концу последний год семилетки. В связи с этим корреспондент АПН попросил председателя Всесоюзного объединения «Союзсельхозтехника» Александра ЕЖЕВСКОГО ответить на ряд вопросов.

Вопрос: Решениями мартовского Пленума ЦК КПСС предусматривается в ближайшие годы создать в колхозах и совхозах СССР мощную материально-техническую базу.

Таковыми машинами белорусские хлеборобы убирают сегодня картофель.

Вопрос: Решениями мартовского Пленума ЦК КПСС предусматривается в ближайшие годы создать в колхозах и совхозах СССР мощную материально-техническую базу.

ДЛЯ ТЕХ, КТО НЕ ЧИТАЕТ ПО-БЕЛОРУССКИ

«ДРУКЕЦЦА У МІНСКУ...» Імя Якуба Коласа носіць самае крупное поліграфічнае прадпрыемства рэспублікі.

Многім вясен отшумело с той поры, как покинул отчий дом Василий Бруй. Все эти долгие годы, прожитые в Канаде, мечтал он увидеть Денисовича, своих сестер.

В отношении некоторых из них у меня аналогичное мнение. Ждем ответа на наши вопросы. М. Середя. В статье «МЫ ЛИЧЫМ ТАКИ» (5 стр.) редакция еще раз излагает свою точку зрения.

Симону Будному — известному белорусскому просветителю-гуманисту XVI века — посвящена статья «ФИЛОСАФ, АСВЕТНИК, ГИМАНИСТ» (6 стр.).

Вопрос: Решениями мартовского Пленума ЦК КПСС предусматривается в ближайшие годы создать в колхозах и совхозах СССР мощную материально-техническую базу.

Вопрос: Как обстоит дело с выпуском грузовых автомобилей для колхозов и совхозов?

Вопрос: Что делается для улучшения технического ухода за машинами?

Только в нынешнем году их будет продано четыре тысячи двести.

За два-три года будет полностью обеспечен средствами технического обслуживания машинно-тракторный парк колхозов и совхозов страны.

Вопрос: Решениями мартовского Пленума ЦК КПСС предусматривается в ближайшие годы создать в колхозах и совхозах СССР мощную материально-техническую базу.

Вопрос: Как обстоит дело с выпуском специальных агрегатов для технического ухода за машинами в борозде, запорочные автомобили и тележки.

Только в нынешнем году их будет продано четыре тысячи двести.

ЭХО

Выйду в поле теплою ночью,
Громко прокричу:
— Я люблю Катюшу очень,
Встретиться хочу!

Даль подхватит, ширь подхватит,
Лес зашелестит,
И в село к любимой Кате
Эхо полетит.

Пронесется вихрем-ветром,
Стукнется в окно
И, как мяч, в колодез светлый
Скатится оно.

Утром Катенька-Катюша
В розовый рассвет
По воду придет, услышит
Дальний мой привет.

И с веселым звонким смехом,
Радости полна,
Зачерпнет, конечно, эхо
В ведро она.

ВОСЕНЬ.

Фотаэцюд Ул. Крука.

ДОБРАЯ ПАМЯЦЬ

ІШЛА трэцяя ваенная вясна. Старыя людзі прыгадваюць, што ў гэтым годзе раней звычайнага ўскрыліся рэкі, абудзіліся і загаманілі лясы. Раней вярнуліся з «зімовай эміграцыі» і буслы. Яны ляцелі на стрэхі сялянскіх хат і верхавіны разгалістых верб, дзе мінулай восенню пакінулі абжытыя гнёзды. Але сяліцца не было дзе. Усюды тырчэлі абгарэлыя коміны і параненыя дрэвы. Буслы доўга кружылі над раней знаёмымі мясцінамі і ў пошуках прытулку ляцелі далей.

часца бявенні для новых хат.

З тых пор нямала адшумела вёснаў. Людзі загаілі раны на зямлі і многа зрабілі ногага, чаго не было да вайны. Вялікія змены адбыліся і ў Дзяніскавічах. Чутка аб гэтых зменах нават дайшла за акіяна да былога палешука Васіля Бруя, які многа год назад паехаў у Канаду шукаць лепшае долі. За акіяна яму пісалі з вёскі сёстры, сваякі. Чытаў Бруй гэтыя пісьмы, а сэрца так і цягнула ў родны кут, каб сваімі вачыма ўбачыць новыя Дзяніскавічы. І вось сёлета Васілёва мара збылася.

Той, хто даўно не быў на радзіме, заўжды хвалюецца, і яму здаецца, што вельмі марудна цягнуцца час, асабліва, калі да бацькоўскага парога засталася, як кажуць, некалькі крокаў. Так адчуваў сябе і Васіль, калі сышоў з маленькага цягнічка, які праходзіць паўз Дзяніскавічы. Нягледзячы на восьмы дзесятак, яму хацелася бегчы па лясной дарозе, каб хутчэй узняцца на пясчаны ўзгорак, адкуль, як памятаў Бруй, вёску відаць нібы на далоні. Але гады бралі сваё, ды і дарога чамусьці стала незнамай. Лес вакол яе расступіўся, там, дзе калісьці ляжала багна, цяпер расціраліся палеткі. «Ці не збіўся я з дарогі?» — думаў пра сябе Васіль. Але яго сумненне развелі людзі, якія разам з ім сышлі з цягнічка.

— Вы, грамадзянін, відаць, не наш, не дзяніскавіцкі? — спытаў адзін з мужчын.

— Я дзяніскавіцкі, але не быў тут больш як трыццаць год.

— А да каго ж вы едзеце?

— Да сясцёр — Хвядоры Зялёнкі і Марыі Цыбулькі.

— Ведаем, ведаем... Такія ў нас ёсць. Толькі цётка Марыя жыве ў суседняй вёсцы, у Яськавічах.

За размоваю дарога паказалася карацейшай, і Васіль не заўважыў, як апынуўся ля крайніх дзяніскавіцкіх дамоў. На двары быў вечар, і ўся вёска была ахутана мноствам святла, якое прабівалася на вуліцу з вокнаў.

— Цяпер ідзіце ўправа, вунь дзе два агеньчыкі разам. Там жыве Хвядора, — сказалі Васілю людзі.

У той вечар доўга свяціліся вокны Хвядорынага дома. Сястра расказвала брату, як аднаўлялі пасля вайны калгас і гуртам адбудовалі вёску, што цяпер надыйшоў той час, аб якім дзяніскаўцы даўно марылі. Прыгадваў свае жыццё Васіль, параўноўваў з Хвядорыным. Сястра жыве на сваёй радзіме і мае забяспечаную старасць, а там, за акіянам, чым больш

чалавек старэе, тым больш ён становіцца нікому не патрэбным.

Назаўтра Васіль пайшоў аглядаць вёску. Яна стала такой вялікай, што вуліцы, здаецца, няма канца. Многія дамы пастаўлены нядаўна і цяпер сваімі сценамі, нібы бронзаю, свецяцца на сонцы. Амаль ля кожнага дома пад вокнамі разбітыя кветнікі, а за гумнамі вялікія прысядзібныя ўчасткі. Уздоўж вуліцы крочаць слупы з мноствам правадоў.

З заміраннем сэрца падыходзіў Васіль да таго месца, дзе калісьці вісела яго гушкалка і стаялі перакошаныя вароты, за якія ў дзяцінстве ён бегаў на вуліцу. Васілю хацелася ўбачыць хоць што-небудзь, што засталася ад бацькоўскай хаты і было знаёмым яму. Але час узяў сваё. На месцы ранейшай хаты рос сад.

Доўга глядзеў Васіль на тое месца, дзе шумяць пад ветрам маладыя яблыні і вішні. У галаве за гэтыя мінулы перавярнулася літаральна ўсё, а на прарэзаным глыбокімі маршчынамі твары з'явіліся слёзы. Васіль не заўважыў, як яго абступілі дзеці з вучнёўскімі сумкамі. «Эх, дзеці, дзеці, — думаў пра сябе Васіль, — колькі вас тут у Дзяніскавічах, і наўрад ці хто з вас разумее мяне, старога».

У цэнтры вёскі на вочы Васіля трапіў не зусім звычайны малюнак. Над драўлянымі дамамі высока ў неба ўзнімалася страла вежавага крана, а побач шматпавярховы белакаменны будынак. За ім цягнулася яшчэ некалькі такіх жа будынкаў.

— Для каго гэта ўзводзяць такія дамы? — спытаў у пракожных Васіль.

— Гэта для нашых дзяцей. Тут будзе школа-дзесяцігодка, — адказалі яму.

Завітаў на другі дзень пры-

езду ў родныя Дзяніскавічы наш зямляк і ў праўленне калгаса. Тут яму хацелася пагаварыць з людзьмі, сустрэцца са старшынёю арцелі Аляксандрам Зялёнкам, аб якім у вёсцы так добра гавораць калгаснікі. Але, акрамя рахункавода, у кабінетах нікога не было.

— Усё ў полі, і Аляксандр Васільевіч там, — адказала маладая дзяўчына. — Тут толькі вечарам ды раніцай людна бывае.

На вуліцы, на вялікай прыгожай дошцы, куды запісана мноства лічбаў, з самага верху стаяла прозвішча Васіля Бруя. Прачытаўшы яго, Васіль схамнуўся: «Як я трапіў на гэтую дошку?» Але побач з прозвішчам былі яшчэ радкі: «...брыгадзір, брыгада займае першае месца ў правядзенні ўборкі».

— Глядзі, якое супадзенне, — прагаварыў пра сябе Васіль, — імя маё, прозвішча аднолькавае. І ў лепшых людзях на вёсцы ходзіць. А ці не родзіч ты мне будзеш, паважаны брыгадзір?

Доўга хадзіў Васіль у гэты дзень па Дзяніскавічах. Быў на жывёлагадоўчай ферме, ля гумнаў, назіраў, як машынамі чысцяць зерне, наведваў будаўніцтва новага палаца культуры. Заходзіў за газетамі на пошту і быў у краме, дзе на паліцах поўна розных тавараў. Дамоў прыйшоў, калі стаміліся ногі. А галава, што вулей. За адзін дзень столькі ўражанняў.

Васіль Бруй прыязджаў у Дзяніскавічы не на дзень. Ён гасціў тут не адзін тыдзень і не адзін раз сустракаўся з дзяніскавіцкімі людзьмі, бачыў, як яны жывуць і працуюць, адпачываюць. Усё гэта пакінула ў яго ўражаннях аб роднай Бацькаўшчыне добрую памяць.

Л. СКІБЕНКА.

Ляхавічы — Мінск.

Наш зямляк Васіль Бруй.

Птушкі не ведалі, што на зямлі шугае страшэннае польмя вайны. Затое людзі бачылі і разумелі, якое гора напаткала іх край. Гітлераўскія акупанты забівалі і палілі ні ў чым не вінаватых людзей, знішчалі іх паселішчы. Ратуючыся, яны ішлі ў лясы і балоты і там знаходзілі сабе сховішчы ад чужаземцаў.

Начамі, калі над зямлёй клалася нядоўгая цішыня, з далечыні блакітнага святання даносіліся цяжкія стрэлы артылерыйскіх гармат. Гэта Савецкая Армія гнала на захад акупантаў і несла вызваленне тым, хто яе чакаў. А аднойчы па лясках і балотах разнеслася радасная вестка: «Нашы ідуць...» Людзі абдымалі і цалавалі салдат з чырвонымі зоркамі на шапках, дарылі ім лугавыя кветкі.

У той жа дзень над многімі папалішчамі разбураных вёсак залучалі кумачовыя сцягі — сімвалы свабоды і шчасця. Узняўся такі сцяг і над Дзяніскавічамі. А назаўтра людзі тачылі сякеры і празілі пілы. Трэба было класці падмуркі і

АЛЕ...

Узяўся нарэшце напісаць крышку пра жыццё нашых «слаўных дзеячоў» на эміграцыі. Прачытайце, дарагія людзі, гэты артыкул, бо пішу не дзеля таго, каб пераліваць з пустога ў парожняе, а каб расказаць аб справах і думках нашых нацыяналістычных «кіраўнікоў».

Чаму «індывідуалі», як Абрамчык, Астройскі, Станкевіч і Рагуля, так аддана працуюць на «вызваленне» Беларусі? Натуральна, яны гавораць тут усім, што Беларусь, маўляў, гэта адна вялікая турма і што ўсіх адтуль высылаюць у Сібір. Не так даўно і я гэтак верыў. Але як пабываў на Беларусі, у Расіі і на Украіне, то ўжо кажу: досыць, паночкі, дурныя мне галаву! Я бачыў не турмы, а краіну, дзе людзі сытыя, добра адзетыя, працуюць і гуляюць і вольна дыскутуюць на любую тэму. Так, не дурныце мне галаву, бо вы ж не былі там ужо дваццаць гадоў!

Ёсць у нас тут і такія людзі, якія прычапіліся да слова «але». Калі ім пачнеш расказваць пра тое, што я бачыў у СССР, то яны абавязкова ўставяць гэта самае «але». «Я зааджаюся з табой, але...», «Прайду кажаш, але...», «Там час не стаіць, сітуацыя, канешне, змянілася, але...» Гэтыя алейчыкі толькі і думаюць, як убачыць што-небудзь дрэннае і закрыць вочы на добрае. Яны, як той чалавек, што закрыў вочы, каб не заблудзіцца, бо тады ён не ведае, ці заблудзіўся ці не.

Мушці дадаць, што далёка не ўсе беларусы на эміграцыі такія. Большасць з іх трапілі сюды не па добрай волі, і радзіма заўсёды ў іх у сэрцы. Яны радуюцца прагрэсу, які зрабіў іхняю радзіму сапраўды вялікай, і не вераць хлусні «эмагараў».

Да такіх беларусаў я маю толькі двага. Хто мне не па душы, дык гэта тыя ашуканцы, якія жадаюць нішчыць замест таго, каб будаваць. Гэтыя «шчырыя», «адданыя» беларусы, якія лічаць нашымі старшынямі на эміграцыі, маюць хворую амбіцыю. Іх цікавіць «вызваленне» Беларусі толькі таму, што ім вельмі ўжо хочацца стаць міністрамі, прэзідэнтамі, а мо' нават каралямі.

Абрамчык сядзіць у Парыжы, дзе знайшоў дурняў, якія працуюць на яго. Астройскі паехаў у Амерыку, бо людзі ў Англіі пазналі, які ён тып, даведаліся, як ён лізаў нямецкія боты. Казалі яму — душы сваіх, то ён душыў, а часамі і выпярэдзваў фашыстаў у забойствах, каб паказаць, які ён добры іх сябра.

Вось такія нашы «кіраўнікі» на эміграцыі!

На гэтым я закончу свой кароценькі артыкул і жадаў бы, каб людзі зразумелі, хто і чаму хоча «вызваліць» свабодную Беларусь. А. ПЕТРУСЬ.

Англія.

Хутка ў гэтай школе будуць вучыцца дзеці дзяніскавіцкіх хлебарабаў. Фота аўтара.

МЫ ЛІЧЫМ ТАК

Даўно ўжо да вас не пісаў. Не думайце, што загневаўся. Проста не меў часу. Я хачу падзяліцца сваімі думкамі, а таксама думкамі і меркаваннямі майх знаёмых і сяброў, якія ў нас узніклі ад чытання вашай прэсы і кніжак.

Кніжкі, якія вы мне прысылаеце, я чытаю, а потым раздаю знаёмым, прыяцелям і нават непрыяцелям. Некаторыя з іх прыслалі мне свае заўвагі і аргументы (хоць я прасіў іх пісаць да вас і заводзіць палеміку з вамі, а не са мною), якія я вам перасылаю. У адносінах да некаторых з іх я маю аналагічны пункт гледжання.

Гэтыя меркаванні для лепшай яснасці я буду выкладаць па пунтах.

З пашанай

М. СЕРАДА.

(падпісваюся і за сваіх супольнікаў).

Р. С. Прабачце, калі вам што не спадабаецца. Мы пісалі ад шчырай душы. Магчыма, дзе-нідзе мы памыляемся. Але нашы памылкі, калі танія знойдуцца, не з'яўляюцца вынікам нашай злой волі або наўмысных нападаў.

Чакаем адказу на нашы пытанні. Можна пачаць дыскусію на тэму гэтага ліста ў «Голасе Радзімы». Як вы лічыце: хто мае рацыю, хто не?

Лондан, 29.8.65 г.

Мы ўважліва азнаёміліся з усімі пытаннямі, якія пастаўлены ў пісьме. Ні адно з іх не з'яўляецца, на наш погляд, тэмай для дыскусіі. Чаму? Дыскуціраваць карысна толькі, як вядома, у тым выпадку, калі ўзнікае якое-небудзь спрэчнае пытанне, яшчэ не вырашанае часам. А такіх у пісьме М. Серады няма. На большасць з прыведзеных пытанняў мы адказвалі ўжо не раз у той або іншай форме. Але калі ёсць людзі, якія не разумеюць або, як піша М. Серада, «дзе-нідзе памыляюцца», мы гатовы зноў растлумачыць гэтыя пытанні. Мы разумеем, што ў пісьмах, аб якіх паведамляе наш чытач, выказваюцца думкі і нязначнай часткі эмігрантаў, скажам прама, несумленных. Гэтыя людзі жадаюць у нейкай ступені выгадаць сябе, паказаць мінулае ў гады фашыскай акупацыі Радзімы ў тым святле, якое ім выгадна.

Ці варта казаць, што факты ад гэтага не змяняюцца: загубленыя здраднікамі людзі не ўскрэснуць, а злачынцы застаюцца злачынцамі. Іх, зразумела, нельга і няма патрэбы пераконваць. Працягваючы гутарку з тымі, хто памыляецца, мы яшчэ раз выкажам наш погляд па раду пытанняў, закранутых у пісьме. Дарэчы, і погляд пераважнай большасці сумленных беларусаў-эмігран-

таў, якія жывуць не толькі на Брытанскіх астравах.

1. У кнізе «Саўдзельнікі ў злачынствах» В. Раманоўскі сабраў багаты матэрыял аб зверствах фашыстаў у Беларусі ў 1941—1944 гадах. Але не ўсе факты падаў аб'ектыўна. Ён зваліў усю віну на беларусаў, называючы іх «саўдзельнікамі ў злачынствах», якія дабравольна ці нявольна «супрацоўнічалі» з фашыстамі. Але ён, напрыклад, не ўспоміў аб зверствах, якія ўчынялі палякі ў Заходняй Беларусі, якія па ўласнай волі ішлі на службу да фашыстаў (у паліцыю і адміністрацыю) і вынішчалі ні ў чым не вінаватых беларусаў толькі за тое, што яны гаварылі па-беларуску альбо не любілі панскай Польшчы.

Як відаць з пытання, аўтар (і яго супольнікі) не адмаўляюць фактаў, апублікаваных у кнізе В. Раманоўскага, кожная старонка якой, кожны здымак, кожная лічба — абвінавачванне фашызму і тым, хто пайшоў да яго на службу добраахвотна або прымуова. Падкрэсліваем, галоўная мэта гэтай кнігі — дакументальны расказ аб здрадніцтве беларускіх буржуазных нацыяналістаў.

Усім вядома, што сярод тых, хто пайшоў на службу «трэцяму райху», былі і палякі, адшчэпенцы той нацыі, якую Гітлер намерваўся сцерці з твару зямлі. Але гэтых здраднікаў польская грамадскасць таксама асудзіла, як і наша грамадскасць «сваіх» здраднікаў. Мы не бачым ніякай розніцы ў дзеяннях паліцэйскага-беларуса і паліцэйскага-паляка, атручаных недарэчнымі ідэямі фюрэра і шавінізму. І тыя і другія выступалі СУПРАЦЬ СВАЙГО НАРОДА, супраць яго свабоды, праследавалі вузка карыслівыя мэты, што, як правіла, непазбежна вядзе да здрады. Дарэчы, ці не так паступалі ў адносінах да палякаў беларускія буржуазныя нацыяналісты? Хіба гэта невядома? Знайшліся такія і ў Польшчы, і ў Беларусі. І народы гэтых дружальных краін не забылі іх чорныя імёны.

Нам здаецца, што аўтар пісьма і яго супольнікі забылі аб галоўным, а іменна: польскі і беларускі народы побач змагаліся з агульным ворагам — нямецкімі фашыстамі і іх прыслужнікамі, і палякі зрабілі нямаля для агульнай перамогі. Такія факты. І гэта галоўнае!

2. В. Раманоўскі ў сваёй кнізе таксама не ўспамінуў агульнавядомыя факты: аб расправах, што чыніла над беларускім народам руская брыгада Гіль-Радзіёнава, які супрацоўнічаў з фашыстамі.

Гэта таксама не ўваходзіла ў задачы, пастаўленыя Раманоўскім. Таму ў яго кнізе не гаворыцца аб брыгадзе Гіль-Радзіёнава. Але гэта зусім не азначае, што мы замоўчваем факт існавання гэтай брыгады, у склад якой, дарэчы, уваходзілі і беларусы. Улічваючы ўсё гэта, мы апублікавалі ў нашай газеце (№№ 39, 41, 42) урыўкі з кнігі ўспамінаў былога камандзіра партызанскага злучэння Рамана Мачульскага, якая называецца «Пра жывых і мёртвых». У гэтых урыўках падрабязна расказваецца аб гісторыі ўзнікнення брыгады Гіль-Радзіёнава і аб тым, што адбылося з ёй пазней. Адзначым, аднак, што заслуга большасці салдат і афіцэраў гэтай брыгады, яе камандзіра беларуса Гіль-Радзіёнава заключаецца ў тым, што яны знайшлі мужнасць накіраваць зброю, дадзеную ім акупантамі, супраць саміх акупантаў. Гэтага не зрабілі тыя, хто зараз за мяжой апраўдваецца, што, служачы фашыстам, нібы «пакутаваў» за свой народ. Калі б усе былі такімі «патрыётамі», акупанты і да гэтага часу здзекаваліся б з нашага народа. Важны справы, а не словы.

3. Сярод беларусаў, як і сярод іншых народаў, былі выразкі і падонкі, якія служылі фашыстам па-сабачаму і рабілі злачынствы. Але вялікая несправядлівасць прычынаць злачынствы ўсім тым беларусам, якія былі вымушаны служыць у БКА, «беларускай» паліцыі або адміністрацыі. Многія з іх былі сумленнымі людзьмі, баранілі свой народ ад фашысцкіх распраў. Многія з іх былі расстраляны, закатаваны немцамі. Напрыклад, кожны дзесяты жаўнер дывізіі Зіглінга (якая складалася ў большасці з беларусаў) выйшаў праз комыны крэматорыяў Дахау.

Тут жа вы мне можаце сказаць, што я бараню сабе і паліцыяў, таму што сам служыў у паліцыі. Не, я не бараню і ніколі не бараніў паліцыяў. Беларускае паліцыя (фактычна нямецкая, бо яна знаходзілася ў распараджэнні фашыстаў) складалася ў пачатку з рознага зброду і адкідаў грамадства, якія тэрарызавалі беларускі народ. Толькі ў 1943 годзе ў паліцыю былі прызваны беларускія сялянскія хлопцы, якія адносіліся да насельніцтва ў большасці па-людску.

Такім чынам, аўтар сам прызнае, што ў паліцыі служылі выразкі і падонкі. Такой жа думкі прытрымліваюцца нашы людзі, перажывушыя цяжкія гады фашысцкай акупацыі.

Былі ў паліцыі і людзі, пасланыя туды партызанамі, але гэтыя «паліцаі», рызкуючы жыццём, рабілі сваю патрыя-

тычную справу, а зрабіўшы яе, вярталіся ў шэрагі партызан або гінулі ад рукі ворага. А той, хто свядома ці несвядома ішоў у паліцыю ці то ў 1941 годзе, ці то ў 1943, становіўся на шлях здрады. Зброю акупанты давалі паліцыяам дзеля ясна акрэсленай задачы — метадычнага знішчэння беларускай нацыі. Той, хто сапраўды жадаў абараняць сваю зямлю, свой народ (а такіх была пераважная большасць), ішоў у партызаны, змагаўся на франтах Айчынай вайны. А той, хто быў супраць свайго народа, той пайшоў у паліцаі, стаў на шлях дапамогі нацызму. Абвяргаць гэтыя факты, спрабаваць сказіць іх — значыць спрабаваць даказаць, што чорнае — гэта белое.

Але ў той жа час мы павінны сказаць наступнае. Так, некаторыя з тых, хто апынуўся не на баку народа ў гады вайны, трапілі ў паліцыю на маладосці, паддаўшыся на правакцыі акупантаў. Былі і такія, хто своечасова зразумеў сваю страшэнную памылку і перайшоў у лагер партызан, а потым у баях з фашыстамі загалдзіў сваю віну. Магчыма, такія былі і ў дывізіі Зіглінга, але ўсе яны да канца служылі Гітлеру і разам з эсэсаўцамі здаліся ў палон амерыканцам, а не «выйшлі праз комыны крэматорыяў Дахау». Дахау быў прызначаны для іншых, для тых, хто змагаўся супраць фашызму.

І яшчэ адзін факт, аб якім наўмысна замоўчваюць экзальтыраваныя «змагары». А іменна, што былі паліцэйскія, у тым ліку і жаўнеры БКА, чые рукі не былі ў крыві народа, даўно амніцыраваны на падставе Указа Вярхоўнага Савета СССР ад 17 верасня 1955 года.

4. Няпраўда, што беларуская эміграцыя імкнецца ўстанавіць буржуазны лад на Беларусі. Што мінула, тое ўжо назад не вернецца. Хоць, сапраўды, ёсць яшчэ такія бязглуздыя панючкі, што хацелі б быць князямі на Беларусі (у другой палове 20-га веку!). Беларускае эміграцыя (мы маем на ўвазе ўсіх цвяроза і лагічна думаючых, а не нешматлікіх шаленцаў) не збіраецца «вызваляць» Беларусь ад Саветаў пры дапамозе якога-небудзь новага акупанта.

Беларуская эміграцыя ніколі не імкнулася ўстанавіць буржуазны лад на Беларусі і не імкнецца. Гэта нам вядома. На-

адварот, таму што ў царскай Расіі і ў Заходняй Беларусі да 1939 года панавалі капіталісты і памешчыкі, нашы землякі вымушаны былі выехаць за мяжу. Там беларускія эмігранты былі і застаюцца патрыётамі Радзімы. Яны радуюцца сацыяльным і палітычным зменам, якія адбыліся ў нашай краіне ў 1917 годзе, яны дапамагалі свайму народу ў час вайны чым маглі. Большасць нашых землякоў, якія трапілі за мяжу ў гады ліхалецця, мы таксама лічым патрыётамі, сумленнымі людзьмі. Шмат хто з іх часам у адзіночку рабіў, што мог, дзеля перамогі над фашызмам. Сотні вольных такіх эмігрантаў пабывалі на Радзіме і былі сардэчна сустраеты сваякамі і грамадскасцю. Вось гэтую эміграцыю мы ніколі не атосамліваем з тымі «бязглуздымі панючкамі» і «шаленцамі», аб якіх вы пішаце. Мы іх не лічым нават палітычнымі эмігрантамі, і калі час ад часу выкрываем іх на старонках нашай газеты, дык толькі таму, што яны з'яўляюцца прыслужнікамі імперыялістаў — падпальшчыкаў новай вайны.

5. Мы хочам успоміць цяпер пра «маўчуноў», аб якіх вы пісалі ў адным з нумароў газеты. Такіх у Англіі нямаля. Адно з іх трапілі ў палон, другія былі вывезены гітлераўцамі, ніякіх грахоў перад народам у іх няма. Але дадому не пішучы, хоць многія з іх маюць там і жонка і дзяцей. Баюцца. Чаго? Самі не ведаюць. Жывуць яны пераважна адзіночкі, ні да якіх арганізацый ці таварыстваў так і не прыкнудзілі. Англіскай мове таксама не навучыліся, бо многія з іх малапісьменныя. Тутэйшыя ўлады ім не дапамагаюць. Дрэнна яны жывуць, адным словам.

Стрэнеш часам такога земляка, спытаеш:

- Ну, як жывеш?
- Ат, хіба гэта жыццё! Не жывеш, а пакутуеш.
- А чаго дадому не паехаў?
- Баюся Саветаў.
- Якую ж ты шкоду ім зрабіў?

— А ніякай...

Што ж ім рабіць?

Мы ўжо не раз паведамлялі, што да такіх людзей Савецкая ўлада не мае ніякіх прэтэнзій. Усе яны маглі вярнуцца дахаты, як гэта зрабілі ў свой час многія землякі, якія апынуліся ў час вайны за мяжой. Яны жывуць зараз са сваімі сем'ямі і карыстаюцца ўсімі правамі савецкага чалавека.

Так што ўсе «маўчуноў» могуць пабываць на Радзіме ў любы час. Для гэтага трэба толькі іх жаданне. Ну, а чаму яны нават не пішучы родным, проста незразумела. Хай ведаюць: родныя да гэтага часу чакаюць ад іх вестак.

Так мы лічым. Дыскусіі, як бачыце, няма патрэбы весці. Усё ясна і пацверджана жыццём. Але калі і далей будучы нам прыходзіць пісьмы нахшталт ліста М. Серады, мы не адмаўляемся адказаць на іх у прыватных пісьмах або на старонках газеты.

1944 ГОД. БУЭНАС-АЙРЭС. Патрыёты нашай Радзімы адпраўляюць фургоны з цёплымі рэчамі для савецкіх людзей. Гэты здымак перадаў у рэдакцыю Ул. Нічыпар, рэмігрант з горада Ліды (на здымку ён уверсе справа).

ПИШУТ ЗЕМЛЯКИ

В этом году я имела счастье попасть в пионерский лагерь Крыжовка в Белоруссии. В Советском Союзе я второй раз — первый раз с мамой гостила у бабушки. Но тогда я была еще совсем маленькой.

Просто не нахожу слов, чтобы описать, как было чудесно отдыхать в Крыжовке. Все люди были такие простые и ласковые. Мы ездили на экскурсии в Минск, гуляли по лесу, пели с пионерами советские песни. Нас вкусно кормили, и я поправилась на три килограмма.

Мне понравилось все-все без исключения, только очень жаль было расставаться с ребятами. Мы так хорошо подружились! Буду мечтать и надеяться еще раз приехать в Советский Союз. Большое спасибо за все от меня и от всей нашей семьи.

Рина Фан КООТЕН.
Голландия.

Всего два года не были мы на родной Молодечненщине, а сколько радостных перемен произошло за это время! Кругом поднимаются новостройки. В крестьянских домах телевизоры, радиоприемники, стиральные машины, холодильники. Все в один голос говорят, что жизнь улучшается с каждым годом. А сколько радости было и нас от встреч с близкими! Даже воздух на родине кажется целебным.

Станислава и Владимир
ЛЮХОТА.
Франция.

Брошюру «Предать забвению? Никогда!» читал и перечитывал несколько раз, чтобы хорошо запомнить имена палачей и предателей белорусского народа. Теперь эту книгу читают мои друзья, и все они выражают гнев и возмущение.

Гордей БУСЬКО.
США.

ФІЛОСАФ, АСВЕТНІК, ГУМАНІСТ

370 год таму назад памёр Сымон Будны — другі пасля Георгія Скарыны беларускі асветнік-гуманіст, імя якога карысталася папулярнасцю ў вучоным свеце Расіі, Чэхіі, Польшчы, Нямеччыны, Англіі і Швейцарыі. Наукова-літаратурная і грамадская дзейнасць Буднага непарузна звязана з гістарычным лёсам беларускага народа і яго надзеямі на лепшую будучыню. Ён шырока ўжываў у друку простую беларускую мову, настойліва прапагандуючы яе высокія літаратурныя якасці.

Не будучы рэвалюцыянерам, Сымон Будны ненавідзеў у той жа час «агульнаеўрапейскую пачвару», як называлі тады каталіцкую рэакцыю. Письменнік змагаўся з носьбітамі чорнай каталіцкай рэакцыі не з мечам у руках, а магутнай сілай сваёй духоўнай зброі. На гэта таксама патрэбна была грамадзянская адвага. Навокал шалела зграя уніяцка-каталіцкіх цемрашалаў, рэлігійны фанатызм якіх даходзіў да жывёльнай прагі крыві сваіх ідэйных ворагаў. Гэта быў час, калі ў Еўропе дымліся вогнішчы інквізіцыі і ўсякае праўдзёнае крытычнае думкі расцэнвалася як ерэзізм, «абраза боская» і пагражала карай смерці. А Сымон Будны меў тым часам свой смелы погляд на каталіцкіх апосталаў «людской пагібелі».

Больш таго, письменнік выносіў на грамадскі суд сацыяльна-супярэчнасці тагачаснай рэчаіснасці, высока ўзімаючы на шчыт такія праблемы, як свабода чалавечай індывідуальнасці, правы грамадзянства роднае мовы, мір і згода паміж людзьмі і многія іншыя хвалюючыя агульначалавечыя ісціны. Апалагеты каталіцызму публічна пракліналі «ерэтыка-хрыстазабойцу Буднага» і спалівалі на плошчах яго кнігі, якія, дарэчы, з аднолькавай нянавісцю аддалі анафеме не толькі ідэалагі каталіцызму, але таксама праваслаўя і пратэстантызму. Іх страшэнна непакоіў ваўні-

чы гуманістычны дух і «скрыты атэізм» твораў беларускага асветніка, які нібыта замахваўся «на самога бога».

Сярод твораў С. Буднага значнае месца займае яго ня-свіжскі «Катихісис». Твор гэты, апрача гістарычна-пазнавальнага значэння, з'яўляецца буйным помнікам развіцця грамадскай думкі Беларусі ў другой палове XVI стагоддзя. Ён цікавы таксама сваім крытычным пафасам і разбуральным духам, які пачынаў ужо спакваля дабірацца да самых асноў рэлігіі. Сацыяльна-палітычныя погляды Сымона Буднага не ідуць, праўда, далей сцвярджэння існуючага грамадскага ладу, і феадальную дзяржаву ён разглядае як з'яву нармальную. Але пісьменнік здолеў убачыць у феадальнай рэчаіснасці недаольныя супярэчнасці паміж прыгоннымі і прыгоннікамі. З уласцівай яму схільнасцю да катэгарычных вывадаў вучоны без агляды сцвярджае, што галоўная бяда яго часу ў тым, што феадалы няволяць сялян, што феадалы «бываюць округнікі, мучители, лихоимцы або дупежники и ишше тяжкие трудности подданным чинить»...

Цікавыя думкі выказаў Сымон Будны і аб войнах справядлівых і несправядлівых. Задумваючыся над здрадніцкімі войнамі, што столькі гора і крыві прыносяць нявінным людзям і цэлым народам, Сымон Будны прыходзіць да вываду: «Яко коли тыран или мучитель какой гордый, не переставаячи на своем панстве чужие города, князства или земли силою забираетъ, таковое войны служить христианину не годится, бо таковая война ест разбой».

Калі ж «обороны пределов своих кроль или князь оружие противу врагом своим беретъ, отпераяючи им, абы поданных его не мордовали, не вязали, в полон не гнали, женам и девицам насилия не чинили, церкви не потребили, детей не споганили або не побили, градов не спустошили, учителей не розгонили и всякого чину доброго не помешали... с тых причин можетъ ее христианин з доброю совестию послужити...»

Дзейнасць арыгінальнага мысліцеля-гуманіста XVI стагоддзя Сымона Буднага ўпісала слаўную старонку ў гісторыю нашай культуры. Беларускі народ шануе памяць аднаго з сваіх першых асветнікаў.

С. МАЙХРОВІЧ.

ПЕДАГОГІКА

Студэнты Мінскага педагагічнага інстытута імя М. Горкага на занятках у класе навучаючых машын. Фота А. Перахода.

І КІБЕРНЕТЫКА

Педагогіка і кібернетыка... Яшчэ зусім нядаўна гэтыя два словы нельга, здавалася б, сумясціць. А сёння сотні педагогаў і інжынераў працуюць над вырашэннем праблем, якія ўзніклі на стыку гэтых дзвюх навук.

З кожным годам у грамадстве ўсё больш інтэнсіўна ідзе працэс чакалення ведаў. Вучонымі падлічана, што іх аб'ём падвойваецца кожныя 8—10 гадоў. Усё складаней становіцца падрыхтоўка добрых спецыялістаў, таму што яна немагчыма без засваення навішых дасягненняў навукі і практыкі. Такім чынам, рост аб'ёму ведаў прыходзіць у свайго роду супярэчнасць з часам, патрэбным для іх засваення.

Наўрад ці пажадана павялічваць тэрмін навучання. Відавочна, выхад з гэтага становішча патрэбна шукаць перш за ўсё ва ўдасканаленні самога працэсу навучання.

Вопыт работы школ і аналіз іх дзейнасці паказваў, што выкарыстанне тэхнічных сродкаў навучання робіць больш эфектыўным увесь вучэбна-педагагічны працэс, павышае цікавасць вучняў, дае немалую эканомію ў тэрміне засваення ведаў.

У апошнія гады група вучоных Мінскага радыётэхнічнага вучылішча, педагагічнага інстытута імя Горкага, інстытута замежных моў, навукова-даследчага інстытута педагагікі і іншых вуні і тэхнікумаў распрацоўваюць метады праграмаванага навучання ў сярэдніх школах.

Праграмаванае навучанне—гэта такі метады выкладання, калі праграмуецца не толькі змест матэрыялу, але і працэс навучання ў цэлым. Пры гэтым існуючая сістэма навучання не ігнаруецца, а наадварот, значна ўзбагачаецца.

Сістэма праграмаванага навучання развіваецца савецкімі вучонымі ўжо даўно. У нас існуюць цяпер два спосабы праграмавання матэрыялу: безмашыннае і з дапамогай машын. Безмашыннае праграмаванне—гэта сістэма практыкаванняў, заданняў, пытанняў і розных вучэбных мерапрыемстваў па хуткім і глыбокім аналізе набываемых ведаў. Увесь гэты дапаможны матэрыял дапаўняе стабільны падручнік. Праграмаванне падручніка і дапаможнікі ўключаюць у сябе неабходную вучэбную інфармацыю, кантрольныя пытанні і адказы на іх у лагічна паслядоўных адрэзках матэрыялу.

Цяпер аб машынным навучанні. У школах

рэспублікі многа навішай электронна-акустычнай і гукатэхнічнай апаратуры, кінафільмаў, магнітафонаў і тэлевізараў. Беларускія вучоныя займаюць адно з вядучых месцаў і ў галіне навуковай распрацоўкі машыннага праграмавання, канструавання разнастайных машын і апаратаў. Некалькі такіх машын створана калектывам вучоных пад кіраўніцтвам дацэнта А. Малібога. Частка з іх экспанавалася на ВДНГ у Маскве і атрымала высокую ацэнку. Дзве з іх—«Піянер» і «Мінчанка»—у эксперыментальным парадку ўкараняюцца ў практыку работы школ.

«Піянер»—гэта шматпраграмны трэнажор для практыкаванняў у перакладзе сказаў з рускай мовы на замежную, для самакантролю ведаў структуры сказаў і другіх пытанняў па замежнай мове. Ён прадстаўляе сабой электронны апарат, канструкцыя якога настолькі простая, што ён можа быць зманціраван у школьнай майстэрні.

«Піянер» праявіў сябе як надзейны памочнік выкладчыкаў сярэдніх школ, тэхнікумаў, прафтэхвучылішчаў і вуні не толькі Беларусі, дзе ён быў створан, але і ў іншых гарадах Саюза. У 1964 годзе «Піянер» быў адобраны для запуску ў серыйную вытворчасць.

Праходзіць эксперыментальную праверку і другая кансультацыйна-кантралюючая машына «Мінчанка», прызначаная як для групавога карыстання, так і для самастойнай падрыхтоўкі і самакантролю пры вывучэнні фізіка-матэматычных курсаў і замежных моў.

Эксперыментальная работа з навішым тэхнічным абсталяваннем праводзіцца ў сярэдніх школах № 50 г. Мінска. Святлае табло на пульце кіравання выкладчыка паказвае, як працуе вучань. Адказы кантралююцца ў выглядзе канкрэтных лічбаў, літар, тэрмінаў або літарна-лічбовага кода. Адказ уводзіцца шляхам тэлефоннага нумаранабіральніка.

Арыгінальная машына «Школьнік» сканструявана ў навукова-даследчым інстытуце педагагікі. Яна прызначана для самастойнай падрыхтоўкі ў класах.

Выкарыстанне электронных машын, увядзенне праграмаванага навучання, выкарыстанне кіно і тэлебачання значна палепшыць вучэбны працэс у нашай школе.

М. МАЛОЧКА,
загадчык сектара тэхнічных сродкаў
навучання інстытута педагагікі БССР.

На кінастудыі «Беларусьфільм» пастаўлена новая мастацкая кінакарціна «Любімая». Яна створана па раманаў лаўрэата Ленінскай прэміі Мікалая Пагодзіна «Бурштынавыя каралі» і пастаўлена маладым рэжысёрам Р. Вінтаравым.

Месца чалавек у грамадстве, першае каханне, непрымірымасць да таго, што перашкаджае людзям у жыцці, барацьба за сумленнасць і праўду ў чалавечых адносінах, праблема маральнай адказнасці маладога сучасніка перад грамадствам і самім сабою — вось аснова драматургічнага канфлікту карціны «Любімая».

У фільме разам з ветэранамі сцэны і экрану анцэрамі Б. Платонавым, Е. Максімавай, спявачкай Зарай Далуханавай заняты маладыя артысты мінскіх і маскоўскіх тэатраў. Новы мастацкі фільм, створаны нашай студыяй, цёпла сустрэлі глядачы.

НА ЗДЫМКУ: кадр з фільма «Любімая».

Е. ВЫСОЦКІ.

ГУМАР

□ НАСТАЎНІК. Івіца, ты напісала вельмі добрую работу, але яна дакладна такая ж, як у Марка. Што я павінен думаць?

□ ІВІЦА. Што работа Марка таксама вельмі добрая.

□ СЫН. Тата, калі я буду такім дарослым, што змагу пайсці, куды захачу, і вярнуцца дадому, калі захачу, не пытаючы дазволу ў маці?

□ БАЦЬКА. Э, мой сын, я і сам яшчэ не настолькі дарослы!

□ — Вось бачыш, і тата таксама цябе можа выкупаць, а ты думай, што мы без мамы не абыйдземся.

□ — Так, зразумела; толькі ма-

ма зайсёды перад купаннем здымае з мяне чаравікі.

□ Нехта сустраі на вуліцы сябра, галава якога была забінтавана:

— Што з табой?

— Разумееш, я сутыкнуўся з лятаючым блюдцам.

— Не можа быць! Дзе ж?

— Ды ў сябе дома.

Без комментариев

«Американцы, подобно Гитлеру и Муссолини в Испании, превратили Вьетнам в живую лабораторию, где проходят испытания новые виды оружия». (Английский журнал «НЬЮ-СТЕЙТСМЕН»).

«Честные люди земного шара решительно осуждают отвратительные преступления американских империалистов и их сайгонских марионеток, которые не останавливаются ни перед чем, чтобы задушить справедливую борьбу народа Южного Вьетнама».

(Еженедельник «ДИПАНДА» (Браззавиль)).

«Америка решила использовать отравляющий газ и напала во Вьетнаме, потому что его население — азиаты. Азия никогда не забудет того, что американцы использовали атомную бомбу именно против азиатов, не забудет и этих новых гнусных преступлений».

(Индийская газета «ПЭТРИОТ»).

«Население Рима все еще помнит об ужасах нацистской оккупации и единодушно осуждает новое гнусное преступление, совершаемое против вьетнамского народа. Это преступление является вызовом всему цивилизованному человечеству».

(Из резолюции митинга жителей Рима).

З того часу, як воєнна хунта захопила владу у Гватемалі, народ гетай центральноамериканської країни церпичь вялікія пакеты. Гарады акружаны страшнымі паясамі галечы, дзе жыўць беднякі, якія не маюць ніякай надзеі нават на самае мінімальнае паляпшэнне свайго становішча. У сельскіх раёнах становішча яшчэ горшае. Пратэставаць супраць сацыяльнай несправядлівасці забаронена. Кожны, хто адважыцца гэта зрабіць, падвяргаецца рэпрэсіям.

Больш за ўсё ад голаду і галечы пакуюць дзецi. У выніку пастаяннага недадання дзіцячых смяротнасць у Гватемале — самая высокая ў свеце.

Фота ПРЭНСА ЛАЦІНА.

На просторах Страны Советов

САЯНСКОЕ СОЛНЦЕ

Саяны начинаются сразу крутым скалистым уступом. Дорога прижимается к обрывистому берегу Енисея, который, словно гигантский меч, рассекает горные хребты. Полукилометровой высоты утесы опускаются прямо к воде. Кажется, что едешь по глубокому каменному коридору.

Здесь, в Сибири, в тридцати километрах от выхода Енисея из Саянских гор, через несколько лет вспыхнет электрическое солнце небывалой силы — в 6,3 миллиона киловатт. Саянская ГЭС будет намного мощнее известной Братской гидроэлектростанции на Ангаре, она превзойдет по силе и свою старшую сестру Красноярскую ГЭС.

Близ того места, где поднимается 236-метровая стена бетонной плотины, сейчас уже вырос поселок изыскателей — Карлово. Бурильщики и изыскатели «прощупывают» прочность основания будущей плотины. Геологи, проходчики, геофизики стараются как можно глубже «заглянуть» в толщу скалы, которой предстоит стать фундаментом циклопического по своим масштабам сооружения.

На склонах скал, которым предстоит стать «плечами» гигантской плотины, можно увидеть много больших буровых установок и топографических вешек. На пятидесяти-стоиметровую высоту тяжелое оборудование поднимали рабочие-скалолазы. В комплект их спецодежды входит не только привычная штормовка, защищающая от сибирского ветра, но и альпинистское снаряжение.

К 1970 году — 100-летию со дня рождения В. И. Ленина — дадут ток первые агрегаты нового сибирского энергетического гиганта. Саяно-Шушенская ГЭС станет как бы «пружиной», заводящей огромный

механизм индустриального комплекса на юге Красноярского края. Многие заводы и комбинаты строятся одновременно с этим энергетическим сердцем.

Новый промышленный район займет площадь 156 тысяч квадратных километров. Он охватит Хакасию, район села Шушенского — место ссылки В. И. Ленина, Южные Саяны. На этой территории могли бы одновременно разместиться такие государства, как Бельгия, Дания и Ирландия.

САМЫЙ БОЛЬШОЙ, САМЫЙ НАДЕЖНЫЙ

Советский Союз приступил к сооружению крупнейшей в мире системы магистральных газопроводов Средняя Азия — Центр. Головной отряд строителей уложил на территории Туркмении первые километры гигантской 3425-километровой стальной нитки, по которой потечет в Москву «голубое золото» Каракумов. Проект первой очереди газопровода Средняя Азия — Центр с годовой производительностью 21 миллиард кубометров разработан Киевским институтом «Гипрогаз» с широким использованием передового опыта отечественного и зарубежного газопроводного строительства.

Газопровод сооружается из труб диаметром 1020 мм. Это пока наибольший диаметр труб, выпуск которых освоен нашими заводами, но уже в 1968 году в Советском Союзе намечается производство 1200-миллиметровых труб, которые найдут себе применение на строительстве второй очереди газопровода Средняя Азия — Центр. Самый большой диаметр газопроводов США и других зарубежных стран не превышает 914 мм.

Ни в отечественной, ни в

зарубежной практике не имеет опыта массового применения на магистральных газопроводах газоперекачивающих агрегатов мощностью в 10 тысяч киловатт. Газотурбинные установки такой мощности осваиваются сейчас специально для газопровода Средняя Азия — Центр Невским машиностроительным заводом имени Ленина.

Газопровод-гигант пересечет много рек, причем переходы через крупные из них запроектированы из труб того же диаметра, что и магистраль. Этим будут избегнуты потери в давлении газа, а при дальнейшем развитии газопровода отпадет необходимость в резервных «нитках».

БУДУЩЕ АНГАРСКОЙ ТАЙГИ

Полстолетия назад Приангарье считалось одним из самых глухих мест в Сибири. Сейчас здесь вырастает новый промышленный район.

Электричество для рождающейся промышленности дает сама Ангара. Регулируемая величайшим водохранилищем — Байкалом, она не знает ни весенних паводков, ни обмеления. По энергоресурсам она превосходит Волгу, Каму и Днепр, вместе взятые. Уже вступили в строй Иркутская ГЭС мощностью 660 тысяч киловатт и Братская — 3,6 миллиона киловатт. В дальнейшем мощность Братской ГЭС будет увеличена до 4,5 миллиона киловатт. Намечено соорудить еще несколько гидроэлектростанций.

В недрах Ангарской тайги лежат огромные запасы железной руды, бокситов и других полезных ископаемых. Поистине уникальны ее лесные богатства. Зеленый океан, бушующий на берегах реки, со-

держит почти 3 миллиарда кубометров высококачественной древесины.

ТРАНСКАРАКУМСКАЯ РАДИОРЕЛЕЙНАЯ

Сейчас на территории Туркмении работают три телевизионных центра: в Ашхабаде, Небит-Даге и Красноводске. На севере Туркмении население города Ташауза и окрестных сел смотрит программы Ургенчского телецентра.

Скоро голубые экраны придут в Каракумы. Начав свой путь от Самарканда, ажурные вышки радиорелейной линии перешагнут через Аму-Дарью, барханные пески, солончаки и такыры и придут в Ашхабад. На пути их маршрута в городах Чарджоу, Мары, колхозах и рабочих поселках телепередачи смогут смотреть около 800 тысяч человек. Строительство линии запланировано на 1965—1969 годы.

Релейная линия Ашхабад — Самарканд — сложное радиотехническое сооружение. Трасса длиной 1064 километра пройдет в основном по пустынной местности. Вдоль линии будет построено несколько ретрансляционных станций, а в городах — ретрансляторы мощностью 5/1,5 киловатта.

Стоимость строительства оценивается более чем в 2,5 миллиона рублей. Строительные-монтажные работы начнутся в четвертом квартале текущего года.

В 1966—1970 годах планируется соорудить аналогичную линию на трассе Ашхабад — Красноводск. С завершением этого строительства единая транскаракумская радиорелейная линия пройдет с востока на запад через всю территорию Туркмении.

(АФН).

At the Novosibirsk University

At first the University was housed in a small school building. Then at last the construction workers presented a huge key to the Rector.

«Here you are, the key to the University!»

The Rector was more precise: «It's the key to science. Let it never lock anything up and possess but one property—to open things up».

Very soon the Novosibirsk University was able to compete with the older establishments of higher learning. Students from other cities began to flock to the University. Academician Ilya Vekua, the first Rector, had a ready explanation: it was because first-hand information is handed out at Novosibirsk University. A discovery of today becomes part of the curriculum tomorrow. The young specialist's research ability is tested at institutes affiliated with the Siberian branch of the USSR Academy of Sciences. Already by their third year the under-graduates are conducting research in various institutes, which gives them firm and mature knowledge in their respective fields.

YOUNG RESEARCHERS

Scientific conferences for students are regularly held at the University. One such recent conference went on for five days, five days of noisy and passionate discussion which began with general questions and moved rapidly on to particular problems. Participants in such seminars include chemistry students, postgraduates from the humanities department, young mathematicians, physics theoreticians, geologists and economists-sociologists who have just embarked on their careers.

«When I listen to the reports presented by the students», said Professor Rem Soloukhin, Professor of the University and Lenin Prize winner, «I realise that the scientific workers who will replace us will be better than we are».

The Professor picked up several mimeographed pamphlets from his table. They contained the abstracts of students' research papers. Many of the titles sounded Greek to us.

Thumbing through the pamphlets we noticed the brief comments: «This work was done at the Nuclear Physics Institute», «...at the Hydrodynamics Institute», «...at the Mathematics Institute», etc. That's where the answer lies as to what interests the young people.

Academician Anatoly Maltsev has scores of gifted students in the Mechanics and Mathematics Department whose Dean, Mikhail Kargopolov, is an ex-student. Yuri Ershov, a very recent graduate of the University and a M. Sc., is Maltsev's and Kargopolov's pupil. The physicists too have their own channel for passing on knowledge. In that department everyone was influenced by Academician Andrei Budker—Dean, Roald Sagdeyev, a Corresponding Member of the USSR Academy of Sciences, Alik Galeev and Volodya Zakharov, two recent graduates, and many others.

So as to ensure the highest quality of student intake the University holds all-Siberian physico-mathematical «Olympiads» among schoolchildren to select pupils for the special physics and mathematics school whence they go on to the University. The teachers then have another task—to foster in the boys and girls a love for their science.

Boris EVLADOV,
Stepan MOKSHIN.

